

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด  
เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

## นกงูงหนึ่กัย

นี่เราพูดถึงเรื่องนกงูงก็ยังเป็นอารมณ์อยู่นะ นกงูงตัวนี้ทราบมาว่ามันหนีเขาไต่  
ยงทางนั้น เขาเรียกวัดถ้ำผาแดง อยู่ตรงนี้ คือภูเขาลูกนี้เป็นเครื่องหมายมองไปเห็นชัด  
นั่นละวัดถ้ำผาแดงสร้างอยู่ในภูเขาลูกนั้น มันตะปุมตะป่ำภูเขาลูกนี้ นกงูงตัวนี้ก็แอบอยู่  
ในวัด พระก็ทราบมาตลอด มันแอบ ๆ แต่มันไม่เข้ามาอยู่กับคนจริง ๆ มันแอบอยู่  
ตามข้าง ๆ กุฏิ เพราะฉะนั้นมันถึงได้ปลอดภัย ทีนี้ไม่ทราบยังงี้ถูกเขาไต่ยงหรือไง บิน  
เข้ามาอยู่ในวัดเดี๋ยวนี ประมาณสักอาทิตย์แล้วนะ พระท่านทราบว่าเป็นนกงูงมาจากผา  
แดง ดูท่านจะเคยอยู่ผาแดง เพราะฉะนั้นพวกเราทุกคนให้ฟังทราบอย่างถึงใจด้วยว่า  
นกงูงตัวนี้คือนกงูงที่หนีภัยมานั่นเอง จะมาหาความร่มเย็น แล้วบินเข้ามาในวัดนี้มาอยู่  
นี้ได้ประมาณอาทิตย์แล้ว มาแอบนอนอยู่ในวัดนี้ละ

เพราะฉะนั้นใครอย่ามาแตะอย่าทำลายเป็นอันขาดนะ นกงูงตัวนี้ให้ทราบทั่วกัน  
หมด ไม่ว่าใครจะอยู่บ้านใดในแถวนี้มาเจอเข้า ให้ทราบว่านกงูงนี้มีตัวเดียวตัวนี้แหละ  
ที่หนีตายมาวางั้นเถอะ ให้ทราบทั่วกันนะ อย่าฝ่าอย่าฝืนนะถ้าไม่อยากจะตกนรกทั้งเป็น  
สด ๆ ร้อน ๆ นะ สัตว์เขายังวิ่งหาที่พึ่ง ยังรู้จักวัดจักวา เขาหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่ในนี้  
พระท่านบอกนะ นั้นเห็นไหมเขาฉลาดขนาดนั้นนะ หลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่ในวัดนี้ เรื่อง  
อาหารเขาก็จะหากินตามประสาของเขา แต่จะหากินอย่างสะดวกสบายเหมือนพวก  
กระรอกกระแตในวัดนี้ก็รู้สึกจะลำบากเหมือนกันนะ ไม่ทราบจะเอาไว้งงใจ เขาคงจะหา  
กินของเขาเองละนะ

พวกข้าวเขาชอบเป็นที่หนึ่งละพวกผักอะไร ก็มีผัก พวกไก่ กระจ่าง เขาเป็นเจ้าของ  
ของอยู่แถวนั้น เอาไว้เป็นกอง ๆ แล้วกระจ่างเขาเป็นเจ้าของ เราไปนี้เขากินอยู่ เรา  
เดินไปเขาเฉยเลย ทุกแห่ง คือเจ้าของเขาไปบิณฑบาต ตัวเขาอยู่เฝ้าบ้านวางั้นเถอะ  
แล้วเขาก็กินผัก เอาผักวางไว้เป็นกอง ๆ เขากินผัก เราเดินผ่านไปนั้นเขาเฉยเลยนะ คือ  
เจ้าของไปบิณฑบาต ไปที่ไหนเหมือนกันนะ เราไปเที่ยวดู มันมีอยู่เป็นแห่ง ๆ พวก  
กระจ่างนะ แล้วมีผักมีอะไรไว้เป็นประจำ ๆ เขาจะเฝ้าอยู่นั้นแหละกินอยู่นั้นแหละ เรา  
เดินไปดูเขาเฉยเลย คือเจ้าของเขาไปบิณฑบาต อยู่แต่เขา ๆ ก็เฉย เพราะเราไปนั้นเขา  
ก็รู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน เพราะฉะนั้นเขาจึงไม่ได้กลัว เขาเฉยนะ ไปกลุ่มไหนก็ไหน  
เหมือนกัน เขามีหลายกั๊กนะ น้อยเมื่อไร หลายกั๊กมากทีเดียว แต่แบบเดียวกันหมดคือ  
ไม่สนใจกับเราเลย ไม่มีลักษณะท่าทางว่ากลัวว่าอะไรไม่มีเลย เฉย กินเรื่อยอยู่อย่างนั้น

นี่ก็ไม่ทราบว่ามันจะมาแอบอยู่นี่แล้ว เอ้ ทำไง จึงขอให้ทราบทั่วกันนะ เฉพาะอย่างยิ่งบ้านตาดเรานี้ใกล้ชิดติดพันกับวัดนี้ กับบ่อนี้ด้วยนะ ให้พากันรักษาด้วย รักษาชีวิตของนกกุงตัวนี้ด้วย เขาอยู่ในวัด นอกจากนั้นไก่อังออกไปอยู่ข้างนอก ก็ไก่อัดนี้แหละ คือมันแอดัดมากมันอยู่ข้างนอกวัด นี่เราก้เคยประกาศแล้ว ไก่อัดนี้เป็นไก่อัดของวัดทั้งนั้น เขาเข้าเขาออกของเขาอยู่เสมอ เฉพาะทางด้านตะวันตกนี้มีเยอะ นอกกำแพงทางนั้นเยอะ ทางนี้ก็มีเขาออกจากวัดไปอยู่ข้างนอก

แต่ก่อนจริง ๆ ที่วัดนี้ไม่มีกำแพง คือยังไม่มีกำแพง มีแต่รั้วลวดหนาม เขาเข้าออก ๆ ทีนี้เวลาทำกำแพงแล้ว พวกเขาก็เข้า พวกไม่เข้าก็มี เลยอยู่นั้นเลยตลอด มันจึงมีอยู่ทั่วไปทางด้านนี้มากกว่าเพื่อน ด้านทิศใต้ก็มีมากเหมือนกัน อยู่รอบวัดก็คือไก่อัดนี้เอง ทีนี้เขาก็เอานิสัยของวัดใช้ ใครไปใครมาเขาก็ไม่ระวังระวัง อย่างกระต่ายนั้นแหละ เขากินอะไรอยู่นี่เราไป เจยเลย นั่นคือเขาเอานิสัยวัดว่าฉันเถอะนะ เขาไม่กลัวใคร พวกกระต่าย กระรอก กระแต ไก่อัด อยู่ในวัดเฉย เราไปที่ไหนเหมือนกันหมด สังเกตดูเขาไม่กลัว เขาเฉยอยู่ธรรมดา

นี่ไม่ทราบเขาจะไปหากินยังงัย เราเป็นห่วงเขา แต่ยังไม่เขาก้เลี้ยงตัวเขามาจนขนาดนี้แล้ว เขาก้ต้องมีปัญญาเลี้ยงตัวเหมือนกัน เขาจะหาหลบ ๆ ซ่อน ๆ กินไป ครั้นอยู่นานเข้าไม่มีอะไร ๆ นี่เขาก้อาจจะค่อยเชื่องขึ้น ๆ เราสงสาร พวกนกกุงนี้ โหย ระแวงระวังมาก ฉลาดมาก นกกุงนี้เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ฉลาด ไม่ได้พบมันง่าย ๆ นะ ถ้าพบที่ไรก็มีแต่มันเห็นเราแล้ว ส่วนมากมันไม่ค่อยบิน มันวิ่งเหมือนไก่ พอเห็นวิ่งตัดหน้าคือเขาเห็นเราแล้ว เขาวิ่งหนี เรามาบินทบบาคคือลงมาจากภูเขา มีอยู่ทั่วไปในภูเขา นะ พวกนี้ฉลาด หลบซ่อนตัวดี กลางวิากลางวันจะไม่พบมันง่าย ๆ นะ แปลกอยู่สัตว์เหล่านี้ ในป่าในเขาเจอมันที่ไรมีแต่มันวิ่งแล้ว คือมันเห็นเราแล้วมันวิ่งหนี เราที่เห็นเวลาเขาวิ่ง เราจะเห็นเขาก่อนดูไม่เคยมีนะที่เราเที่ยวอยู่ในป่าในเขา

เจอบ่อย นกกุงนี้เจอบ่อย เป็นสัตว์ที่ฉลาด ไม่ได้แสดงตัวนะ นั่นเวลาเราจะทราบได้ชัดว่าแถวนี้มีนกกุงทั้งนั้นนี่ เราจะทราบตอนกลางคืน เขามีชันยามเหมือนไก่ เรา ไก่อัดมีชันยาม พวกไก่อัดบ้าน ไก่อัดของเรามีชันยาม พอตัวหนึ่งชันขึ้น ตัวหนึ่งก็ชัน ชันเป็นฝูง ๆ พร้อมกันเลย นกกุงก็เหมือนกัน เราอยู่ในภูเขาถึงได้ทราบ เวลาตัวนี้ร้องขึ้น เขาร้องแจ้วไว้วัก ๆ อย่างนี้ พอตัวนี้ร้องขึ้นตัวนั้นขึ้น แล้วตัวนั้นขึ้น ตัวนั้นอยู่นั้นเขาลูกนั้น พวกหนึ่งเขาลูกนี้ พวกหนึ่งอยู่ข้างบนเรานี้ก็พวกหนึ่ง เป็นพวก ๆ

เวลาเขาร้องกลางคืน ร้องรับกันเหมือนไก่อัดชันยาม ถึงรู้ว่ามันมีอยู่ทั่วไป กลางวันไม่เคยเห็น นาน ๆ จะเจอทีหนึ่ง การเจอก็มักจะเจอตอนเช้า คือตอนเราบินทบบาค ตอนนั้นเป็นตอนเขาหากิน พอตกกลางวันมานี้แม้เราจะเที่ยวอยู่ตามภูเขาก้ไม่เคยเจอ

เขา แต่ตอนเข้าบิณฑบาตมักจะเจอบ่อย บ่อยกว่าทุกเวลา กลางวันไม่เห็นเจอ นี่เขามาที่นี่ เราก็ก็นำเขา เขามาหลบ ๆ ซ่อน ๆ นี่ เรื่องหากินเขาคงจะหากินของเขาเอง ขอแต่เขาได้ปลอดภัยจากการทำลายของมนุษย์ก็แล้วกัน จึงได้บอกให้พี่น้องทั้งหลายเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านตาดเรา ขอให้เข้มงวดกวดขัน ให้ถือนกยุงตัวนี้เป็นหัวใจของพระทั้งวัดด้วย เป็นหัวใจของหลวงตาบัวเป็นอันดับหนึ่งด้วย ที่รักสงวนชีวิตเขามากที่สุด ถึงกับต้องประกาศออกมาให้ทราบนี้ ใครอย่าไปแตะต้องอย่าทำลาย หัวใจของพระอยู่ที่นั่น หัวใจของเราด้วยความเมตตาที่อยู่ที่นั่นด้วย มันจะกรรมหนักมากอยู่นะ

เวลาเราไปอยู่ในป่าในเขาถึงทราบได้ดิ้นะ เรื่องพระกรรมฐานที่อยู่ในป่าในเขา จะทราบนิสัยของสัตว์ป่าได้ดี แล้วสัตว์ป่าก็ชอบด้วยนะ ชอบพระ ใครไปรู้เมื่อไรมันไปศึกษาเล่าเรียนอบรมมาจากไหน พระไปอยู่ที่ไหนสัตว์นี่ชอบเข้าไปแอบนะ ไม่ว่าสัตว์ประเภทใดมันจะเข้าไป เฉพาะอย่างยิ่งพวกสัตว์ป่าที่กลัวคนมาก ๆ พวกหมู พวกแก้งเหล่านี้ พวกนกพวกอะไรนี่ไม่ต้องพูด พวกหมู พวกแก้ง บางแห่งกว้างก็มี เหล่านี้เขาจะแอบมาอยู่ข้าง ๆ วัดนะ เราไปอยู่ที่ไหนก็เรียกว่าวัด นั่นละเขาจะแอบมา จะให้เขาคุ้นกับเราจริง ๆ เขาก็ไม่คุ้น แต่เพื่อหลบภัย อาศัยพึ่งร่มเงาเรา เพราะพระไปอยู่ที่ไหนนี้ พวกนายพรานเขาก็ไม่เข้ามา บริเวณนั้นเขาไม่เข้านะ เขาก็รู้บุญรู้บาปนี่ว่าไง เราไปอยู่ที่ไหนพวกนายพรานเขาจะไม่เข้ามา สัตว์ก็มาแอบอยู่แถวนั้น

อย่างหนองผือ โอ้ย เต็มหมดนะ เพราะแต่ก่อนเป็นดงล้วน ๆ เวลาเราไปเวลานั้นมันก็โล่งหมดแล้ว แต่ก่อนเป็นดงเป็นป่าล้วน ๆ สัตว์เต็มอยู่นั้น ที่อื่นก็มีสัตว์แต่มันมาเต็มอยู่ข้าง ๆ อยู่ในบริเวณวัดนั่นแหละที่พระเดินจงกรมอยู่ที่ไหน มันอยู่ทั่วไป นั่นเห็นไหมล่ะ มันไม่ได้กลัวนะ มันแอบอาศัยคน พระไปอยู่ที่ไหนพวกนี้จะแอบมา ๆ จึงได้พูดถึงเรื่องว่า จิตวิญญูณดวงนี้เขาเคยชินกับผ้าเหลืองมาพอแล้ว ตัวเขาเองก็เคยบวช เราไม่อยากจะทำว่าอาจเคยบวช เขาเคยบวช เขาเกิดเป็นสัตว์เป็นบุคคลเทวบุตร เทวดาอินทร์พรหมพวกเปรตพวกผี พวกสัตว์เหล่านี้พวกนักเกิด เกิดได้หมดเลย เวลาเป็นพระก็มี เพราะฉะนั้นเวลาเรามองเห็นพระนี่เขาถึงสนิทใจ แปลกอยู่นะ

ถึงได้ว่าพระกรรมฐานที่มุ่งอรรณมุงธรรมจริง ๆ เข้าอยู่ตามป่าตามเขา จะรู้จักอัธยาศัยของสัตว์ได้ดี สัตว์พวกไหนมันก็มา เขาแอบมาอยู่ข้าง ๆ เขาจะมาจู่จ้านเขาก็ไม่มานะ คือเขาหลบภัย ยกตัวอย่างเช่นหนองผือนี่เห็นได้ชัดมากที่สุดทีเดียว พระอยู่ที่ไหนมันก็แอบ ๆ อยู่กับพระนั่นแหละ จะให้ออกมาจู่จ้านไม่มา ชอบอยู่ข้าง ๆ เพราะมันเป็นดงนี่ องค์กรนี้อยู่ตรงนั้น องค์กรนี้อยู่ตรงนั้นอย่างนี้นะ อยู่ว่าง ๆ ในดงนี่เขาอยู่ได้ทั่วไป ก็เหมือนกับว่ามีผู้รักษาทั่วไป

หนองผือนี้มากที่สุดบรรดาสัตว์ที่เราเคยไปเที่ยวที่ไหน ๆ ในวัดหนองผือ เพราะแต่ก่อนมันเป็นดงทั้งหมดที่เราเห็นนั้น ไปถึงบ้านนาในมีแต่ดงติดต่อกันไปเลย สัตว์อยู่ได้ทั่วไป แต่อยู่ที่อื่นเขาไม่ปลอดภัยเขาจึงไม่ยอมอยู่ แอบเข้ามา ๆ ถึงขนาดไม่กลัวคนก็มี หมูทอกหมูโตนสูง เราอยากจะทำตั้งเกือบรวมเมตรนะ มันสูงเป็นเมตรมัน ตัวใหญ่ ใหญ่จริง ๆ เขาเรียกหมูโตนหมูทอก ตัวใหญ่ ได้พากันไปยืนดูเขาอยู่ ต้นกะบกต้นนั้นยังอยู่นะ ต้นที่เราขี่มอให้หมู่เพื่อนไปดู ไร่หมูป่าพอดกบาย ๔ โมงเย็น ๕ โมงเย็นเขาก็มา เขาจะมากินลูกกะบก เขามากินเฉยเหมือนสัตว์บ้านนะ เราก้ไปยืนดูอยู่ นั่นดูซิเห็นไหมเขากลับไหม เขาเฉย เขาเดินเหมือนควายเราเที่ยวหากิน ตัวมเตี้ยม ๆ เฉย กินอ้อมแล้วเขาก็ออกไป เราก้ยืนดูเขาอยู่นั้นเขาไม่สนใจนะ อย่างนั้นนะ เขาไม่กลัว เขาปลอดภัย ความหมายว่าจั้น

อีแก้งก็มีมันแอบ ๆ มา พอพูดถึงอีแก้งเราก้ระลึกถึงท่านอาจารย์พรหม เพราะเราก้โดนเหมือนกัน แต่เราไม่ร้องเหมือนท่านอาจารย์พรหม คือท่านอาจารย์พรหม หลวงปู่พรหม บ้านดงเย็น อัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุ อันนี้เราก้ได้บอกแล้วตั้งแต่วันไปเผาศพเลยนะ พยายามเอาอัฐิของท่านอาจารย์องค์นี้ให้ได้นะ องค์นี้จะเป็นพระธาตุแน่นอน คือได้เคยคุยธรรมะกันแล้วตั้งแต่นั้นยังไม่ตายจะว่าไง ที่ได้คุยกันเป็นเวลานาน ๆ ก็คือท่านอยู่ที่บ้านนามน คือเราอยู่บ้านนามนกับหลวงปู่มัน ที่นี้ท่านอยู่วัดสุทธาวาส หลวงปู่มันเรานี้ท่านพูดเป็นลักษณะเผด็จก ๆ จะสั่งจริง ๆ ก็ไม่ใช่ นะ ท่านก็รู้อัธยาศัยเหมือนกัน คือพระไม่มีเขาก็มาขอจากท่าน

บริษัทโยมนุ่มมาขอ เพราะวัดนี้เป็นวัดบริษัทโยมนุ่มสร้างขึ้นมา มีหลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์ เป็นประธานการสร้างวัดสุทธาวาสนี่นะ เขาก็เลยถือเป็นวัดของเขาไปเลย ที่นี้พระไม่มีเขาก็ไปติดต่อบ้านนามน โอ้ย จะให้ท่านไปอยู่ยังงัย ท่านก็ว่าอย่างนั้น คือมาขอพระไป พระในเมืองสกลฯ อดอยากที่ไหน ท่านพูดเล่นกับเขา หากเฉยนะ พูดลักษณะเล่นอยู่ภายใน ทำไมมาหาไกลนักหนา เมืองสกลฯ มีมากขนาดไหน ถ้าเป็นหลวงตาบัวจะมีอีกแ่งหนึ่งนะจะออก เอาไปฆ่าทั้งวันก็ไม่หมดพระอุดรฯ เราจะว่าอย่างนี้ จะมาขอหาอะไร ไม่ได้แหละท่านว่า เขาก็เลยกลับไป ท่านบอกไม่ได้ พระนี้ท่านมาหาภาวนา ก็ต้องมาตามอัธยาศัยของท่านซี

ไม่นานสักสี่ห้าวันหรือไง พอดีท่านอาจารย์พรหมมาวัดสุทธาวาส แล้วพุ่งใส่พ่อ แม่ครูจารย์มันเราเลย นั่นละท่านถึงพูดเป็นเชิง เล่าเรื่องนี้ละเขามาขอพระอะไร ๆ ถ้าท่านพรหมพอจะอยู่พักอบรมสั่งสอนให้เขาร่มเย็นบ้างก็จะดีนะ ท่านพูดกลาง ๆ ท่านก็รู้อัธยาศัยเหมือนกันนะ ท่านก็กลับไปจำพรรษาที่นั่น ที่นี้พอออกพรรษาปั๊บท่านก็มาเลย มาอยู่นั้นนานกับเรา พอดกกลางคืนเราจะแอบไปหาท่านทุกคืนเลย ถ้าวันไหนไม่

ได้ขึ้นไปหาท่านต้องเข้าไปนั้นละ คุยธรรมะกัน ถึงได้รู้เรื่องราวภายในของท่าน นั้นละจึงได้บอกเวลาท่านล่องไปแล้วเผาศพท่าน ไปแนะนำพวกลูกศิษย์ลูกหาที่มาจากกรุงเทพฯ นั้นแหละ พยายามเอาอัฐิของท่านองค์นี้ให้ได้ อัฐิของท่านอาจารย์องค์นี้จะเป็นพระธาตุแน่นอน เราบอกว่าแน่นอนเลย เพราะคุยกันแล้วนี่

ที่นี้พูดถึงเรื่องย้อนหลังที่ท่านบวชใหม่ พูดถึงเรื่องอีแก้มันร้องแก้ก ๆ ท่านมาจาก อ.นาแก วัดถ้ำพระเวส เราเคยไปแล้วถ้ำพระเวส ตกกลางคืนมา จาก อ.นาแก มาถึงบ้านดงโพน เหล่านี้ถึงโน้นเป็นดงใหญ่ เป็นดงป่าดงสัตว์ดงเสียดงเนื่อะ เราไปทุกวันนี่มีเมื่อไรป่า แต่สำหรับเราไปเราไปเห็นตอนนั้นเรียกว่าป่าร้อยเปอร์เซ็นต์ ไปเที่ยวปี พ.ศ. ๘๕ เป็นดงทั้งหมดนั้น ที่นี้เวลามาคุยกันท่านเล่าให้ฟัง ท่านลงมาจากถ้ำพระเวสจะมาทางสกลนคร มาถึงนั้นบุกป่ามากลางคืนท่านว่านะ เพราะป่ามันก็ป่าจริง ๆ ทางเป็นทางลัดทางเกวียนพอหลวมตัวคนไปได้ ท่านมาก็ชนนั้นชนนี้มากลางคืนท่านว่าพอมาถึงกลางดง เอ๊ จะไปอะไร ไปกลางค้ำกลางคืนบุกป่าฝ่าดงไปหาอะไร พักที่ไหนก็พักได้นี้ละ ท่านเลยหลีกทางออกไปพักอยู่ข้าง ๆ แขนงกลดลงที่นั่นซี ท่านก็พักที่นั่นเลย

พอกกลางคืนนั้นซี เราได้เขียนไว้ในปฏิปทา เราระบุชื่อของท่านหรือเปล่านั้นไม่รู้ ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่อาจไม่ระบุก็ได้ แต่เขียนปฏิปทานี้ท่านจะยังมีชีวิตอยู่นะ ที่นี้ท่านมาพักอยู่นั้นกลางคืน ท่านนั่งภาวนาอยู่ อีแก้มันก็มาข้างมุ้ง ก็ไปกลางคืนมันเป็นดงทั้งนั้นนี่ แขนงมุ้งไว้ แก้มันโผล่มาเห็นมุ้งละซี ทางนั้นก็นั่งภาวนา ท่านกำลังจะออกธรรมดาท่านไม่หัวเราะง่าย ๆ นะท่านอาจารย์พรหม โถ ลักษณะท่าทางน่ากลัวน่าเกรงขามมากนะ นิสัยเด็ดเดี่ยว ทุกสิ่งทุกอย่างมองดูลักษณะน่าเกรงขาม น่าเคารพเลื่อมใส ที่นี้พอท่านนั่งภาวนา ตอนนั้นท่านอดหัวเราะไม่ได้นะ ท่านหัวเราะก๊ากเหมือนกัน เราก็หัวเราะท่านก็หัวเราะ

คือนั่งภาวนาอยู่ อีแก้มันมาจากไหนก็ไม่รู้ท่านว่าอย่างนั้นนะ เราก็นั่งอยู่กำลังจะเริ่มออก ไม่ได้ยินเสียงนะท่านว่า มันมาข้างมุ้งมาเจอมุ้ง มันก็ร้องแก้กขึ้น อีแก้มันว่างั้นนะ อีแก้มันร้องแก้ก มันตื่นมันตกใจ เราอยู่ในมุ้งร้องก๊าก อีแก้มันอยู่นอกมุ้งก็ร้องแก้ก เราอยู่ในมุ้งก็ร้องก๊าก ท่านอดหัวเราะไม่ได้ตอนนี่ เราก็ร้องก๊ากโดยไม่มีสติตั้งมันบ้างจริง ๆ ท่านว่าอย่างนั้นนะ ท่านว่าให้ท่าน มันอะไร เขาก็มาของเขา ใจเราก็ร้องทางนี้ ร้องอยู่ในมุ้ง อีแก้มันก็เปิงเลย ทางนี้ไม่เปิง อยู่ในมุ้ง ท่านเลยเล่าถึงว่า เอ๊ ใจความรักสงวนชีวิตมันเป็นอย่างนี้ละ เราไม่เคยคิดเลยนะว่ามันจะเป็นอย่างนั้นได้ เวลาอีแก้มันร้องแก้กเราก็ไ้ก้ก ต่างฝ่ายต่างกลัวตาย ท่านเอามาเล่าท่านหัวเราะก๊าก ๆ เหมือนกันนะ มันบ้างจริง ๆ นะ ท่านเล่าให้ฟัง

นั่นละเรื่องที่ว่าหลวงปู่พรหมท่านร้องในมุ้ง อีแก้งร้องนอกมุ้ง ท่านร้องอยู่ในมุ้ง ฟังเสียงกักขื่นเลย มันบ้าจริง ๆ ท่านว่าให้ท่าน มันอะไรก็ไม่รู้ ไม่ได้คิดได้อ่านเลย พอเขาร้องแกกเขาก็ตื่น ทางนี้ก็กัก เสียงรับกัน ฟังเสียงแก้งว้าง โอ้ย ป่าเล็กไปเลย ไร่เรา ร้องอยู่ในมุ้ง เราเลยไม่ลืม ท่านบวชใหม่ท่านว่า อันนั้นเป็นดงทั้งหมดดงที่ผ่านไปนั้น เดี่ยวนี้เป็นบ้านหมดเลย ไม่มีใครรู้ว่าแต่ก่อนเป็นดง เราได้เห็นชัดเจนแล้วว่านั่นนะ โอ้ย ดงจริง ๆ ดงเสือดงสัตว์ดงเนื้อ เพราะฉะนั้นแก้งถึงมากกลางคืนละซี เดี่ยวนี้ไม่มีแล้ว หมดเลย ตั้งแต่บ้านเขาเรียกบ้านดงโทน ทะลุถึงนาแกนี้ เป็นดงใหญ่ทั้งหมดเลย เดี่ยวนี้เป็นบ้านเป็นไร่เป็นสวน โอ้ย มีแต่บ้านนั้นแหละติดต่อกันตลอดเลย

นี่เราพูดถึงเรื่องสัตว์ที่มีความสนิทสนมกับพระ มันเคยบวชเป็นพระมาแล้วไม่รู้ ก็ครั้งก็หน เพราะฉะนั้นนิสัยของสัตว์ที่มองเห็นผ้าเหลืองถึงซึ่งในใจมันทันที พระไปที่ไหนสัตว์รู้นะ แผลกอยู่ จึงว่าสัตว์นี้มันเคยบวชเป็นพระมาแล้ว พอมองเห็นพระนี่มันจะมา ไปอยู่ที่ไหนสัตว์จะคอยหลังไหลเข้ามา เข้ามาแอบอยู่ตามข้าง ๆ ที่เราพัก พอเราหนีมันก็รีบหนี นั่นเห็นไหมละ เราอยู่นั้นมันจะอยู่แอบ ๆ พวกนายพรานพวกอะไรเขาไม่มายุ่งแหละ เขาก็มีละอายบาปเหมือนกันใครจะมากล้าทำ เขาไม่ทำ เพราะฉะนั้นสัตว์เหล่านี้จึงสนุกแอบอยู่ตามพระ มีอยู่ทั่วไปนะ เพราะเราเคยเที่ยวกรรมฐานแล้ว พระครูบาอาจารย์พูดแบบเดียวกันหมดเลย ไม่เห็นมีองค์ไหนผิดแปลกกัน ไปอยู่ที่ไหนพวกสัตว์เหล่านี้แอบมา ๆ

เพราะแต่ก่อนไปที่ไหนมีแต่พวกสัตว์พวกเนื้อ ไม่เหมือนทุกวันนี้ ป่าก็ป่าเนื้อด้วยไม่ใช่ป่าดง มีป่าเนื้อป่าสัตว์ป่าเสือมีหมด แล้วพวกนี้แอบมาอยู่ อย่างหนองผือ โอ้ย อยู่เป็นประจำนะ มันเคยร้องเหมือนกันนะแต่เราไม่ร้องเท่านั้นเอง เราผิดกับท่านอาจารย์พรหมชนิดหนึ่งนะ มันนำร้องรับกันเหมือนกัน มันนำตื่นจริง ๆ ก็เราเดินจงกรมอยู่กลางคืนในป่า ที่ท่านอาจารย์หลุยไปจับแขนจงมา ทางจงกรมสายนั้นละ เราเดินจงกรมอยู่ป่าลึก ๆ ที่นี้แก้งมันมาเมื่อไรก็ไม่รู้ พอไปถึงจังหวัดนั้น

การเดินจงกรมนี้แล้วแต่เราจะเดินช้าเดินเร็ว ต้องเป็นจังหวัดระหว่างจิตกับความเคลื่อนไหวของกายที่เหมาะสม ที่ควรจะเร็วมันก็เร็วของมันเอง ที่ควรจะช้าก็ช้าเอง ควรจะหยุดมันก็หยุด ถ้ากำลังรำพึงธรรมข้อไหนยังไม่ชัดเจนนี้หยุดเสียก่อน พิจารณาจนละเอียดลออเรียบร้อยแล้ว ถึงจะเคลื่อนย้ายเดินต่อไป นี่เป็นนิสัยของพระกรรมฐาน บางที่ท่านเดินช้าบ้าง บางที่ท่านเดินเร็วบ้าง บางคนอาจไม่รู้เรื่องของท่านภายใน มันเป็นจังหวัดที่พอเหมาะพอดี ระหว่างจิตพิจารณากับธรรมทั้งหลายนี้ละ ถ้าควรจะเร็ว ท่านก็เป็นของท่านเอง โดยท่านไม่เจตนาจะ หากเป็นของท่านเอง ถ้าควรจะช้า-ช้า ถ้าควรจะหยุดท่านก็หยุดเสียก่อน

ที่นี้พอดีเราเดินจงกรมไปตอนนั้นเป็นเวลาจังหวะหยุด หยุดนานเสียด้วยนะ หยุดนิ่งซี เก้งมันมาข้าง ๆ นี้นะไม่ได้ไกลนะ เพราะทางจงกรมมันก็พอหลวมตัว มันมาในป่าทำไมไม่ได้ยินเสียงมันนะแปลกอยู่ เราก็ยืนอยู่นี่ เป็นจังหวะพอดีที่เราจะก้าวเดินต่อไป ถ้าหากไม่งั้นมันก็คงจะไม่รู้แน่ เพราะทางนี่ก็เป็นหัวตอ นิ่งอยู่ มันก็ไม่ทราบว่าเป็นอะไรละซี มันมาข้าง ๆ พอดี พอเราเคลื่อนนี้ แก้กขึ้นเลย อู๋ ป่าเล็กไปเลย แต่เราไม่กั๊กเท่านั้นเอง เราก็มึงมาเมื่อไร เท่านั้น มันก็วิ่งของมันไปเลย มันก็วิ่งเท่านั้นแหละแล้วมันก็อยู่กับพระนั่นแหละ มันตื่น เรียกว่ามันตื่น อย่างท่านอาจารย์พรหมตื่น มันนั่นแหละ

เป็นบ่อยนะ เราเคยเจออยู่ในป่า ในหนองผืนนี้ละ บางทีกลางคืนมันออกมากลางทางจงกรม ทางลานวัดก็มี กลางคืนดึก ๆ เราเดินจงกรมอยู่หน้ากุฏิของเรา มันก็ออกมา ที่นี้พอดีจังหวะเรายืนอีกละ มันมาใกล้ ๆ นี้แหละ พอเรากระดูกกระดูกเท่านั้นมันก็วิ่ง โถ ป่าเล็กไปอีกเหมือนกัน มันเป็นอย่างนั้น นี้เก้งนะ กลางคืนไม่ได้ยินเสียงนะ สัตว์เหล่านี้ไม่ได้ยิน เราก็ยืนนิ่ง ๆ มันมาเมื่อไรก็ไม่รู้มาถึงแล้ว แปลกอยู่ หนองผืนนี้บ่อย

พวกพระกรรมฐานกับพวกสัตว์ป่านี้เข้ากันได้สนิท ไปที่ไหนสัตว์สนิทสนม องค์ไหนไปที่ไหนท่านก็เล่าให้ฟัง มันไม่ได้กลัว กลัวพระไม่กลัว ไปที่ไหนไปได้สบาย อยู่ได้สบายกับพระ แต่ไม่มาจุ่นจ้านนะ เรื่องจุ่นจ้านเขาไม่มา เขาแอบอยู่ตามป่าตามอะไร แต่ส่วนมากกลางคืนเขาจะออกเที่ยว ที่นี้ไปเจอกันตอนกลางคืนละซี ตอนกลางวันเขาไม่ออก ถึงเขาจะออกบ้างเขาก็มีท่าระวัง เรามองเห็นอยู่เวลาอึกเขากลับมานี้ เขามีท่าระวัง บางทีพอมองเห็นเราเขาบ๊ีบไปนุ่นเสีย เขาหลีกบ๊ีบไปเลย เท่านั้นแหละไม่มาก ไม่มีอะไรแหละ ให้กลัวมากกว่านั้นไม่กลัว สัตว์เหล่านี้กับพระนะ เจออยู่เรื่อย ๆ เราเจอตลอดแหละกับสัตว์ป่า เพราะอยู่แต่ในป่าในเขา

แต่เสือพูดตรง ๆ เราไม่เคยเจอซึ่ง ๆ หน้า เราก็บอกเราไม่เคยเจอเสือนะ ถ้าเจอเสือนี้น่ากลัวว่า ถ้าวันนั้นฉันจ้งหัน ถ้าเจอเสือในวันฉันจ้งหันคงไม่มีอะไรติดท้อง คงจะทะลักออกหมด มันกลัวเสือละซีว่าไง นี้ไม่เคยเจอมันนะ ไปอยู่ป่ามันเหมือนกัน อยู่ป่า ๆ เหล่านี้สัตว์เหล่านี้ก็ไม่เคยมานะ แต่เรื่องรอยมันมาข้าง ๆ เห็น มันมาหากินตามธรรมดา เราต้องสังเกตรอยสัตว์ เช่น บริเวณเราอยู่นี้เราจะต้องปิดกวาดไว้รอบ ๆ ถ้าสัตว์เหล่านี้มา เช่นอย่างเสือ ถ้ามันสนใจกับคนมันจะเดินวกเวียน มุ่งเราอยู่อย่างนี้ แคร่เราอยู่อย่างนี้ เขาจะเดินวกเวียน แสดงว่าเขาสนใจกับเรา หรือพอทำเขาอาจทำได้ ถ้าเขาเดินผ่านไปผ่านมารธรรมดาก็รู้ นี้เขามาทางผ่านเขาเท่านั้นเอง มีบ่อย

แต่ส่วนมากไม่เห็นมันวกเวียนนะ เห็นแต่รอยมาผ่านข้าง ๆ ไป เราออกมาตอนเช้า แม้แต่รอยหนูก็เห็นนี่ เราปิดกวาดไว้เตียนโล่ง เสือทั้งตัวจะไม่เห็นรอยมันได้ยังไง พอออกมาเห็น อ้อ นี่เสือนั้นไปนี่ ๆ มานี้ก็ผ่านไปเลย แสดงว่าเป็นทางผ่านของเขา ถ้าเขาวกเวียนแสดงว่าเขาสนใจกับเรา เราก็กังเอดเอาตรงนั้นแหละ แต่ไม่เคยมีนะ ไปที่ไหนก็เห็นบ่อยไ้เรื่องรอยเสือนี่นะ แต่ไม่เคยเห็นเขาวกเวียน เขาเดินผ่านเฉย ๆ เป็นทางผ่านของเขา มีอยู่ทั่วไป

อย่างหลวงปู่มันท่านเล่าให้ฟังที่อยู่บ้านนาญง เขาตั้งใจเข้าไปดูจริง ๆ ท่านะ คือทางนี้มันเป็นทางเนิน ๆ ลงไปหน้าถ้ำ เนิน ๆ ลงไปนั่น ที่นี้เสือกก็ขึ้นมานี่ซิ คนมาได้เสือกก็มาได้ มาร้านท่าน ท่านเทียบเคียงดูหมดนะ ท่านมาเห็นรอยเสือ อู๊ย นี่เสือนานี้ รอยมันอยู่หน้าถ้ำ ท่านก็ดู เสือมาในแคว่ท่านเลยนะ มันมายืนอยู่ที่สุดของแคว่เลย ท่านก็คำนวณดูว่า หัวมันคงอยู่ตรงนั้น ๆ ขามันอยู่ตรงนี้ โอ๊ย พอดีจังหะมันดมมุ้งเราท่านว่างั้นนะ มาเห็นรอยมันเข้ามา เราก็อยู่ที่นี่ ตอนนั้นจะเป็นเวลาเรานอนอยู่หรือนั่งก็ไม่ทราบท่านว่างั้นนะ ตอนเช้าถึงได้เห็นรอยเขา พอเขามาดูแล้ว เขามาที่บับเขากลับคืนตามเดิมนะ มุ้งกับคนกับสัตว์นี่พอดีกันเลยท่านว่า ดมมุ้งแล้วเขาก็กลับออกไป

พอตื่นเข้ามาเห็น ตรงนั้นไม่ปิดกวาดละ รอยเสือใหญ่ ๆ อยู่ตรงหน้าแคว่ท่าน พอตอนบ่าย ๆ เด็กมันขึ้นไป เด็กเลี้ยงควายแถวนั้นเขาเป็นเด็กป่า เขาไม่ได้กลัวเสือนี่ พอขึ้นไป สู ๆ มาที่นี่ ๆ ให้เขาดู นี่รอยอะไร เขาก็บอกรอยเสือ เขาก็รู้นี่นะ สุกแล้วไหม โอ๊ย ไม่เห็นกลัว เขาบอกเขาไม่เห็นกลัว ที่นี้สู่อยามาอีกนะ นี่รอยเสือใหญ่ นะ ชู คือไม่อยากจะให้เขามารบกวนไม่ใช่อะไร แล้วสองวันสามวันเขาก็ขึ้นมาอีก ขึ้นมาที่นั่นละ เอ๊ย กูบอกสูไม่ไหวมา เสือนี่ โอ๊ย นี่รอยมันตัวมันไปไหนแล้วก็ไม่รู้ เขาก็แก้ไปอย่างนั้นเสีย นี่มีแต่รอยมันตัวมันไปไหนก็ไม่รู้ จะกลัวมันหอะไร เขายังสอนท่านอีกท่านว่านะ ท่านว่าเขายังสอนท่านอีก จะไปกลัวมันอะไรมีแต่รอย ตัวมันไปไหนก็ไม่รู้ ท่านเอาแต่รอยอวดเขา เขาเลยเฉย อย่างนี้ละมันขึ้นไปถึงเลยนะ ก็ไม่ทำไม ดมแล้วกลับคืนไปไม่ซ้ำอีก ไม่เห็นมาอีกเลย

อย่างนั้นละ พวกเสือนี่เขาไม่ถือคนเป็นอาหารนะ ถ้าถือก็กินแต่คนนั้นแหละ ไปที่ไหนก็เป็นอย่างนั้น เขาไม่ค่อยจะให้คนพบง่าย ๆ แหละ สติสตั้งเขาดี พวกพระกรรมฐานที่มุ่งอรรถมุ่งธรรมต้องเป็นพระที่สมบุกสมบันสละเป็นสละตายจริง ๆ สิ่งเหล่านี้ท่านถือเป็นหินลับปัญญาของท่านนะ พวกเสือนั้น ๆ สัตว์เนื้อมาก ๆ เฉพาะอย่างยิ่งเสือนั้น ๆ นี่ ความระวังของท่านจะมีตลอดเวลา สติกับจิตอยู่ด้วยกัน ยิ่งเวลากลางคืนออกเปลี่ยว ๆ เดินจงกรมนี้ด้วยแล้ว สติกับจิตจะอยู่ด้วยกันเลย เสือเป็นหิน



ลับปัญญาคอยเตือนเรื่อย เหมือนเสือจะมาอยู่เรื่อย ทางนี้ก็ปรับตัวเรื่อย มันก็ได้ประโยชน์ละซี

สติเมื่อรักษาจิตอยู่แล้วจิตจะไม่ค่อยเป็นภัยต่อตัวเองนะ จะสะดวกสบาย เข้าทางด้านสมาธิก็ง่าย ออกทางด้านปัญญามันก็พิจารณา ดังที่เคยเขียนในปฏิปทา มีหลายชั้นการพิจารณา เรื่องเหล่านี้เป็นหินลับปัญญานะ เป็นสิ่งที่ชักฟอกจิตกลม่อมจิตให้สงบ ถ้าจิตยังไม่ได้หลักได้ฐาน ให้ตั้งคำสั่งต์คำบริกรรมนี้ไว้กับจิต เช่น พุทโธ ให้จิตอยู่กับพุทโธเลย ห้ามไม่ให้คิดไปเรื่องสัตว์เรื่องเสือเรื่องอะไร ๆ ห้ามไม่ให้คิด ให้คิดอยู่กับพุทโธอย่างเดียว บังคับไว้นี้ แล้วกระแสของจิตก็รวมตัวเข้าไป ๆ พอกระแสของจิตรวมตัวเข้าไปเป็นจุดของผู้รู้เด่น ๆ แล้วไม่มีกลัวอะไรเลย คิดออกไปข้างนอกก็ไม่กลัว คิดออกไปเป็นเสือเป็นอะไรก็ไม่กลัว แต่ก่อนคิดไม่ได้นะ คิดนี้สะดุดทันทีเลย กลัว

ที่นี้พอจิตรวมกระแสเข้าไปด้วยอำนาจแห่งการบังคับจิตให้อยู่กับคำบริกรรม มีสติบังคับอยู่ตลอดเวลา ที่นี้มันก็สั่งสมความรู้ขึ้น ๆ ความรู้ค่อยเด่นขึ้น ๆ พอความรู้เด่นขึ้นเต็มตัวแล้วที่นี้ความกลัวไม่มีนะ ที่นี้เราจะคิดออกไปหาเสือ คิดแยบก็ไม่กลัว นั้นเห็นใหม่ นี่จิตได้หลัก นี่ขั้นสมาธิ ต้องอาศัยคำบริกรรมเป็นเครื่องกำกับ บังคับจิตไม่ให้คิดออกไปหาสัตว์หาเสือหาอันตรายต่าง ๆ ให้อยู่กับความรู้อย่างเดียว จิตลงได้ นี่อันหนึ่ง

ที่นี้เวลาจิตมีความหนาแน่นมันคงยิ่งกว่านั้น จิตตั้งอยู่กับผู้รู้เลยไม่ยุ่งกับอะไร คำบริกรรมไม่มี แต่ความรู้เด่นอยู่นั้น จิตก็อยู่นั้นเสีย นี้ก็ไม่กลัว นี่เป็นขั้นตามหลักของการฝึกจิตนะ พอจิตก้าวออกทางด้านปัญญาที่นี้ ไปอีกนะ พอจิตถึงขั้นปัญญา คิดถึงเรื่องสัตว์เรื่องเสือ เอาสัตว์เอาเสือมาแยกธาตุ ไหนอะไรเป็นเสือ ว่าชน ชนเราก็มี ว่าผม ผมเราก็มี เทียบกันเข้าไปทุกสัดทุกส่วน พุดถึงเรื่องนี้เรื่องจะไปจนตรอกมันไม่จนอย่าว่านะ ไล่เข้าไป กลัวตามันหรือ ตาเรามีไม่เห็นกลัว ไปกลัวตาอะไรกับตาเสือ ถ้าว่ากลัวชน ชนเราก็มีกลัวอะไร ของเราก็มี มีรับกันอยู่แล้วกลัวเขาหาอะไร

ไล่ไปไล่มาก็มาจนตรอกที่หาง หรือกลัวหางเขาเหรอ เราจะอวดว่าหางเราก็มีมันไม่มีซี มันออกได้นะอย่าว่ามันออกไม่ได้ นี่เห็นใหม่ปัญญา พอไล่ไปไล่มาไปถึงหางละซี ไม่มีที่ไล่ คือไล่อะไรเราก็มีเหมือนเขา เช่น ว่าเล็บ เล็บเราก็มี เขี้ยว เขี้ยวเราก็มีไม่เห็นกลัว ไปกลัวอะไรเขี้ยวเสือ นี่คือพิจารณาปัญญา ด้านปัญญาแยก ไล่ไปไล่มาก็มาถึงหางละซี หรือกลัวหางเขาเหรอ ที่นี้เราจะงัดหางออกเราไม่มีหาง พอว่ากลัวหางเขาเหรอ เราจะงัดหางเราออกไปสู้ มันไม่มีหางสู้เขา แต่เขาเองเขายังไม่เห็นกลัวหางเขา แล้วไปกลัวทำไม เขาเองเขายังไม่เห็นกลัวหางเขา แล้วจะไปกลัวหางเขาทำไม แก่ไปนั้นแล้วไปได้สบาย

จากนั้นก็แยกออกเป็นธาตุต่าง ๆ นานา ถ้าเป็นชั้นของปัญญานี้พิจารณาเรื่อง สัตว์เรื่องเสือนี่ มันจะออกทางด้านปัญญาแยกธาตุแยกชั้น จันไม่มีเสือดิตความรู้สัก เลย มันก็ไม่กลัว มันเป็นชั้น ๆ นะการพิจารณาทางภาวนาเรา เบื้องต้นตั้งคำบริกรรม ให้จิตอยู่กับนั้น จิตตั้งได้ นี่อันหนึ่ง อันที่สองจิตเข้าไปสู่ความสงบจนจิตเป็นสมาธิ ไม่ ตั้งคำบริกรรมก็ได้ ความรู้นั้นเด่น อยู่กับความรู้ด้วยสติ มันก็ตั้งของมันได้ จากนั้นออก ทางด้านปัญญาแยกธาตุแยกชั้น แยกธาตุแยกชั้นยิ่งพิสดารนะ อู๋ย พิศดารมากทาง ด้านปัญญา ทีนี้อะไรมันก็ไม่มีชี สัตว์เสือนี่ไม่มี สุตท้ายมันก็ว่างไปหมดเลย

พอคิดว่าเสือบ้าง พอแยกออกนี่ตัวสังขารนี้แลตัวเสือบ้าง เห็นไหมล่ะ มันไม่ว่าโน้น เป็นเสือบ้าง ตัวปรุงออกว่าเป็นสัตว์เป็นเสือบ้างอะไรต่าง ๆ ตัวนี้เองเป็นเสือบ้าง ตัวเอง มันก็ทันตัวนี้ ๆ พอแยกปั๊บมันก็รู้ทัน ๆ นี่เรียกว่าปัญญา มันแก้ตัวเอง จากนั้น มันก็เลยว่างไปหมด ๆ พอแยกอะไรก็เป็นเรื่องของผู้นี้ไปปรุงแต่งเป็นเรื่องราวขึ้นมา เสีย ผู้นี้ดับมันก็ดับ ไม่มีเรื่อง เรื่องมันเกิดกับผู้นี้ มันก็แก้กันตรงนี้ พิจารณากันตรงนี้ เรื่อยไปอย่างนั้นนะเรื่องพิจารณาทางภาวนาในที่เช่นนั้นไปอยู่อย่างนั้น

พูดเหล่านี้เราทำหมดแล้วนะไม่ใช่ไม่ทำ มาไม่เฉย ๆ นะ ทำมาแล้ว ได้อุบายทุกอย่าง ได้สติสัจ ได้ปัญญาความเฉลียวฉลาดฟอกจิตใจออกไปโดยลำดับ ด้วยการ พิจารณาอย่างนี้ ๆ เมื่อเป็นที่แน่ใจผ่านไปแล้วด้วยความแน่ใจถูกต้องแล้ว พูดให้ใคร ฟังจะผิดไปไหน ทางเดินอันเดียวกัน ถ้าปฏิบัติตามนี้ก็กันไปได้อย่างนั้น ความหมาย ว่าอย่างนั้น จนกระทั่งถึงขั้นมันว่างไปเลย อะไรไม่มี สัตว์เสือบ้างไม่มี ว่างไปหมด นั้น ชั้นหนึ่ง ดูแต่ตัวมันจะมี คือตัวสังขาร แน่ มันมีอยู่ตรงนี้นะ อะไร ๆ จะเป็นที่ไหนขึ้น มา จะเป็นขึ้นจากตัวปรุงตัวคิด คิดดีคิดชั่วนี้ตัวก่อภัย ก่อกรรมขึ้นในใจก็ตัวนี้เอง มัน แก้กัน ๆ จนกระทั่งทั้งหมดแล้วไม่มีอะไรเลย

แล้วอะไรจะมาหลอกเมื่อเจ้าของไม่หลอกเจ้าของเสียอย่างเดียว หมดอะไร หลอก เจ้าของรู้เจ้าของเสียอย่างเดียวอะไร ๆ ไม่สำคัญ รู้เจ้าของอย่างเดียวพอ พอรู้ เจ้าของอย่างเดียวปล่อยหมด เมื่อปล่อยหมดแล้วก็ไม่ติดข้องอะไร เมื่อไม่ติดข้องตัว เองเสียอย่างเดียว สามโลกธาตุไม่ติดอะไรเลย นั่นมันเป็นชั้น ๆ ของจิต ไม่ได้เป็นแบบ เดียวชั้นเดียว นี่ผู้พิจารณาทางด้านปัญญา นอนจมอยู่กับสมาธิภาวนาเฉย ๆ ไม่ตีนะ ให้ใช้ปัญญา ปัญญาจะก้าวเดินออก

สมาธิคือความสงบใจนี้เหมือนน้ำเต็มแก้ว เต็มภูมิของมันแล้วเหมือนน้ำเต็ม แก้ว ให้เลยนั้นไม่เลย จะขนาดไหนก็อยู่แค่นั้น เหมือนน้ำเต็มแก้ว เลยนั้นไม่ได้ นี่คือ สมาธิเต็มภูมิ แต่จะให้มีความรู้ความฉลาดแยกคายยิ่งกว่านั้นไม่มี มีเต็มภูมิของสมาธิ ซึ่งเท่ากับน้ำเต็มแก้วเท่านั้นเอง นี่สมาธิ มีขอบเขตนะ ทีนี้พอออกทางด้านปัญญาไม่ได้

เป็นอย่างนั้นนะที่นี้ พอด้านปัญญาเหมือนน้ำล้นแก้วที่นี้นะ พอออกทางด้านปัญญามัน จะออกของมันกระจายออก ๆ พิจารณาแยกธาตุแยกชั้นธ อสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา ทั้งเขาทั้งเราเทียบทั่วแดนโลกธาตุเข้ามาสู่จุดเดียวกันเหมือนกันหมด ๆ มัน พิจารณาของมันอย่างนั้น นี้เรียกว่าปัญญา ที่นี้แตกนะปัญญา

ปัญญานี้เป็นน้ำล้นแก้ว ไม่ใช่น้ำเต็มแก้ว ปัญญานี้ออกแตกฉานตามแต่นิสัย ของผู้พิจารณา จะไม่มีสิ้นสุด พิจารณายังไง กิ่งนี้แตกแขนงนั้น แขนงนั้นแตกแขนงนี้ แขนงนี้แตกแขนงนั้นเรื่อย นี่สติปัญญาออกทำงานนะ พอจับจุดนี้ปั๊บ จุดนี้มีแขนงอะไร บ้างมันตามไปอีก เหล่านี้มีแขนงอะไรบ้างตามไปอีก ๆ เหมือนไฟได้เชื้อ เชื้อไฟหนา แน่นก็แสดงเปลวหนัก ถ้าเบาบางลงไปเปลวก็อ่อนลงมา ๆ ยิ่งเชื้อไฟละเอียดเท่าไรไฟ ก็ละเอียดลงไป ๆ คำว่าเชื้อไฟคือกิเลส กิเลสหนาแน่นเท่าไรสติปัญญาต้องพิดกันอย่าง หนักอย่างแน่น ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม ถึงขั้นฟ้าดินถล่มมันก็เป็นของมันเอง ไม่รุนแรง อย่างนั้นกิเลสประเภทนี้จะลדתัวไม่ได้ หรือจะพังไปไม่ได้ ด้วยปัญญานี้เท่านั้น มันก็รู้ ของมันเอง

ที่นี้พอทางนั้นอ่อนลง ทางนี้มันอ่อน อ่อนนี้อ่อนของปัญญา ไม่ใช่อ่อนเปียกนะ อ่อนหมายถึงว่าละเอียดลงไป ต่างกันอย่างนั้นนะ ถ้าว่าปัญญาก็อ่อนลง คืออ่อนความ รุนแรงแต่ไม่อ่อนความละเอียดลออนะ คืออ่อนนั้นลงแต่เป็นความละเอียดลอลงไป เรื่อย ๆ ที่นี้เชื้อไฟคือกิเลสมันบางเท่าไร ๆ เชื้อไฟละเอียดลงไปเท่าไร สติปัญญาซึ่ง เรียกว่าธรรม ปัญญาธรรม สติธรรม จะตามไหม้ตามเผากันไปเรื่อย ไหม้ไป ๆ ทางนั้น ละเอียดเท่าไรทางนี้ก็ไหม้เอง ๆ เป็นเอง ๆ จนกระทั่งเชื้อละเอียดสุดยอด หมด ไม่มี อะไรที่จะเผาไหม้แล้วไฟไม่ต้องบอกดับเอง ไม่ดับมันจะไปเผาอะไร นั้นละท่านว่าความ เพียรของท่านสิ้นสุดยุติ วุสิต พุทฺทมจฺริยํ การประกอบความพากเพียร เรียกว่าธรรมะ เป็นเครื่องอยู่ หรือพรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว จบตรงที่เชื้อไฟหมด ไฟก็หยุดเผาไหม้ เรียกว่าความเพียรเพื่อแก้กิเลสไม่มีอะไรแก้แล้ว วุสิต พุทฺทมจฺริยํ กตํ ฌณียํ พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว คือการแก้การถอดถอนกิเลสซึ่งเป็นงานอันใหญ่หลวงนี้ได้สิ้นสุด ลงไปแล้ว หมดงาน จากนี้ต่อไปจะแก้กิเลสด้วยงานเหล่านี้อีกไม่มีเลย จึงว่าเสร็จงาน

งานของธรรมนี้มีสิ้นสุดเสร็จได้นะ กิเลสพังเท่านั้นงานของธรรมที่จะแก้กิเลสอีกไม่ มี พระพุทธเจ้าตั้งแต่ตรัสรู้แล้วจนกระทั่งนิพพานท่านไม่มีว่าท่านจะประกอบความ พากเพียรเพื่อฆ่ากิเลสตัวใด ก็มันหมดแล้วฆ่าอะไร ก็มีอยู่แต่ระหว่างชั้นธกับจิต ยืน เดินนั่งนอนเพื่อบรรเทาชั้นธ ระหว่างชั้นธกับจิตให้อยู่กันสะดวกสบายในการเปลี่ยน อิริยาบถให้เสมอ ประการที่สองพิจารณาเรื่องอรรถเรื่องธรรมละเอียดลอลอแยกคาย

ขนาดไหน ท่านก็พิจารณาของตนเอง อันนี้ไม่มีใครรู้นอกจากท่านรู้ของท่านเอง ทุกองค์ที่เป็นรู้ตัวเองไม่ต้องไปถามกัน ท่านอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ

เดินจงกรมพระพุทธรูปก็เดิน นั่งสมาธิภาวนาพระสาวกทั้งหลายก็ทำเหมือนกัน แต่ทำมีอยู่สองประเภท ประเภทหนึ่งเพื่อบรรเทาธาตุขันธ์ เปลี่ยนอริยาบถ พายัพพาเดินพานั่งพานอนพาขับพาถ่าย เปลี่ยนอริยาบถพอถึงวันทิ้งมัน ร่างกายนี้มันกดมันถ่วงมันหนัก พายัพพาเดินพานั่งพานอน ซึ่งเป็นการปลงวางบ้างพอพักผ่อนนิดหน่อย ๆ จากนั้นจิตของท่านพิจารณาเรื่องอรรถเรื่องธรรมต่าง ๆ แล้วระหว่างขันธ์กับจิตที่พัวพันก็มี เช่น นั่งสงบสมาธินี้ กิริยาของขันธ์นี้พัวพัน ความคิดความปรุงยุงเหยิงวุ่นวายระงับดับหมด เหลือแต่ธรรมชาติที่รู้ นี่ขันธ์ก็ได้พัวพัน ไม่ปล่อยให้มันติดมันก็ไม่ทำงานมันก็พัวพัน

จิตก็เป็นจิตอยู่ชั้นแหละ ลงคำว่าวิมุตติพูดอย่างอื่นไม่ได้แล้ว ก็พูดแต่เรื่องของสมมุติเท่านั้นแหละ ระหว่างนั้นก็พัวพัน พอจากนั้นแล้วจิตก็มีกำลังขึ้นมาก็ประสานกันไปได้อีก แล้วระหว่างขันธ์กับจิตอยู่กันไปได้จนกระทั่งถึงอายุชัย นั้นแหละท่านทำความเพียรท่านทำอย่างนั้น ท่านไม่ได้มาแก้กิเลส กิเลสถ่วงได้ขาดสะบั้นลงไปแล้วไม่มีอะไรที่จะแก้กันอีกไม่มี จะทำยังไงให้มีก็ไม่มี ถ้ายังมีอยู่จะเรียกว่ามันหมดมันสิ้นได้ยังไง ก็เรียกว่ามันไม่มีนั่นเอง ค้นหาเท่าไรมันก็ไม่มี ใครจะเป็นบ้าไปค้น ก็รู้อยู่แล้วว่ามันสิ้นแล้ว ไม่ใช่พระอรหันต์บ้าอะไรนะ นั่นละท่านรู้ ท่านรู้อย่างนั้น

สนฺทิกฺขุจฺโง สนฺทิกฺขุจฺโง ประกาศปางสุดยอด คำว่าสุดยอดก็คือ วุสิต พุทฺทมจิริยํ สุดยอดแล้วหยุดหมายหายสงสัย ไม่ต้องไปทูลถามพระพุทธรูปเจ้า แม้ประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ทูลถาม สนฺทิกฺขุจฺโง ประกาศก้องมาแล้วด้วยพระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงเอง นั่นสุดยอด สนฺทิกฺขุจฺโง รู้เอง เมื่อรู้เองแล้วจะไปถามใคร นั่นมันก็หมดเท่านั้นเอง พูดว่าจะไม่นานมันก็นานเหมือนกันนะเอาละพอสมควรแล้ว

วันนี้พูดเรื่องอะไรบ้างแต่ก็เป็นธรรมนะมากนะ วันนี้รู้สึกเป็นธรรมมากทางด้านจิตตภาวนานะ ให้พากันส่งเสริมทางด้านจิตใจให้มากนะ เราเป็นลูกชาวพุทธลูกศิษย์พระกรรมฐานให้ติดตามดูจิต ตามสะกดรอยจิตแกะรอยจิตให้ได้ จิตนี้ตัวทองเที่ยว มันมีสิ่งที่พาลากพาเซ็นเราไปให้ไม่หยุดหย่อนผ่อนคลายได้เลย มีแต่หิวอยากรู้อยากเห็นอยากเป็นอย่างนั้นอยากเป็นอย่างนี้ มีแต่อยาก ๆ หิวตลอด เอาธรรมเข้าระงับดับความอยากนี้จิตก็สงบด้วยการภาวนา จากนั้นก็จะเห็นตัวของมัน ตัวมันไปมันมา ตัวพาไปพามาคือกิเลส ตัวไปตัวมาวิ่งตามเขาให้เขาลากไปนั่นคือจิต มันก็สงบตัว รู้เอง ๆ

วันพรุ่งนี้ก็จะเริ่มงาน พอฉันเสร็จแล้วส่วนมากเขาจะเริ่มชนข้าวมาตั้งแต่เช้าวันพรุ่งนี้นะ มาไว้ที่ข้างนอกหน้ากำแพงที่เขาเคยทำนั้นแหละ พอเราฉันเสร็จแล้วสายหน่อยเราก็จะออกไปหนองหาน บ้านศาลา ให้พร...

ปีนี้เราไม่ได้ประกาศเรื่องข้าวเปลือก ปีนี้ให้อยู่ตามอัยยาศัยไม่รบกวนมากเกินไป ปล่อยให้ทางบ้านเขาทำตามอัยยาศัยของเขา งานข้าวเปลือกเขาก็ทำตามธรรมดาของเขา แต่ท่านผู้ใดที่จะบริจาคมอัยยาศัยอันนั้นก็ใช่อัยยาศัยตัวเอง ส่วนจะประกาศอย่างที่เคยผ่านมา ปีนี้ไม่ประกาศเกี่ยวกับเรื่องช่วยชาติด้วยข้าวเปลือกนะ ปีนี้ไม่ประกาศ ให้เขาทำตามอัยยาศัยของเขา

เมื่อวานนี้วันที่ ๘ ทองคำได้ ๑๒ บาท ๔๐ สตางค์ดอลลาร์ได้ ๑๕๙ ดอลลาร์ ไม่ใช่เล่นนะตั้ง ๑๐ โมงแล้ว วันนี้สายกว่าทุกวัน ให้เข้าใจนะเรื่องนกยูง ให้บ้านตาดทั้งบ้านเป็นเจ้าของนกยูงตัวนี้ ใครอย่าไปแตะต้องเป็นอันขาดนะ เป็นนกยูงของวัดป่าบ้านตาดของชาวบ้านตาดเป็นอันดับหนึ่ง ที่แถวใกล้เคียงก็มาเป็นเจ้าของนกยูงนี้ด้วยกัน ทราบว่าตัวเมียถูกเขาฆ่าตาย เขายิงตายที่วัดผาแดงตัวผู้เลยบินเผ่นมานี่ นี่ทราบเป็นอย่างนั้นแหละ แต่ก่อนมี ๒ ตัว ตัวเมียถูกเขายิงตาย ตัวผู้เลยบินเผ่นมานี่มาอาศัยพวกเรา ชีวิตจิตใจฝากไว้กับพวกบ้านตาด วัดป่าบ้านตาด ชาวใกล้เคียงนี่นะ ให้พากันทราบกันทุกคน อย่าแตะต้องทำลายเป็นอันขาดนะ โถ น่าสงสารนะหนีตายมา ตัวหนึ่งตายแล้ว โห ทุเรศนะ

เออ พูดอย่างนี้ก็มีเรื่องอันหนึ่งที่สะอิดใจมาไม่ลืม นกกระเรียนนี้แถวอำเภอศรีสงคราม นกกระเรียนเขาหากิน ๒ ตัวตัวเมีย อันนี้เป็นเรื่องที่สะอิดใจมาก แล้วมีทั้งตีทั้งเสีย พอตีเขามาหากินกลางทุ่งนา นายพรานคนนั้นเป็นครู ด้อมไปยิงเขาตาย พอปืนเปรี้ยงทีนี้ตัวผู้ตัวหนึ่งบินขึ้น อีกตัวหนึ่งดิ้นซึกอยู่ข้างล่างอยู่พื้น ถูกปืนเขา ตัวนั้นก็บินว่อน ๆ ๆ พอดูชัดเจนแล้วปีกหัวลงเลยนะ พอชัดเจนแล้วตัวเมียถูกยิงเหมือนกันนี้แหละ ตัวเมียถูกยิงตายแล้ว ตัวผู้ว่อนลงมาเห็นชัดเจนแล้วปีกหัวลงเลย ตูมใส่กันเลยนะ ใส่ซากเมียเลย ตายกับนั้นเลย นี่ละครูที่น่าชมอันหนึ่งก็คือว่า มีนิสัยอยู่นะ พอยิงนกกระเรียนตัวนี้ตายแล้ว ตัวผู้เขาตัวผู้บินว่อนดูใกล้ ๆ พอเห็นชัดเจนว่าเมียเรานี้ตายแน่แล้ว ปีกหัวลงเลยเชียว ตูมลงที่ศพเมียเลยนะ ชักตายไปด้วยกันเลย

ทีนี้ครูนี้ก็ไปดู ไปดูแล้วเกิดความสลดสังเวช โห ทำไมนะ ความรักความสงวนกันถึงขนาดสละชีวิตได้ขนาดนี้ เราก็มักไม่เคยได้คิด แม้แต่สัตว์เขายังคิดได้ทำไมเราคิดไม่ได้ นี่เขาตายเพราะเราเป็นเหตุนี้ถึงสองตัว ตั้งแต่นี้ต่อไปเราจะไม่จับปืนเลย แล้วสัตว์ตัวใดก็ตามเราจะไม่ยอมฆ่าแต่ันนี้อีกต่อไป นี่เป็นสิ่งที่สอนเราอย่างถึงใจแล้ว แก่บัดเลย ตั้งแต่นั้นแกบอกว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ตั้งแต่บัดนั้นไปเลย นี่ก็เป็นคติอันหนึ่งพี่น้องทั้งหลาย

จำไว้นะ นี่ความรักความสงวนซึ่งกันและกันถึงขนาดนั้น แล้วผู้นี้ก็มิสนิสัย พอเห็นแล้ว บอกว่านกสอนเรา ถ้าเราไม่ยอมรับคำสอนของนกคราวนี้เราเลวกว่านก นั้นเห็นไหมล่ะ เราต้องเป็นคน ตัดขาดปั๊บ หยุดเลยการฆ่าสัตว์ตั้งแต่บัดนั้น ละขาดสะบั้นไปเลย นี่พี่น้องทั้งหลายจำไว้นะ อำเภอศรีสงครามนี่นะเขามาเล่าให้ฟัง สะเทือนใจเราก็ดูจะไม่ลืม นะ ศรีสงครามนี้แต่ก่อนนกระเรียนเต็มท้องฟ้านะลงหากิน แต่ก่อนไม่มีคนทำลาย บนท้องฟ้าเต็ม แล้วลงมากลางทุ่งนาก็เต็ม เป็นอย่างนั้นละ เดียวนี้ไม่มี

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ทันต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet  
[www.luangta.com](http://www.luangta.com) หรือ [www.geocities.com/bantadd](http://www.geocities.com/bantadd)